

Driestar hogeschool

Driestar educatief

Onderwijs- en examenregeling

**Bachelor lerarenopleidingen
voortgezet onderwijs (Ivo)**

Driestar hogeschool

2025-2026

Inhoud

Titel 1	Algemene bepalingen	3
Titel 2	Examencommissie en examinatoren	6
Titel 3	Toelating tot de opleiding.....	9
Titel 4	Het onderwijs	10
Titel 5	Studiebegeleiding, studievoortgang en studieadvies	12
Titel 6	Voorwaarden doorstroom binnen de opleiding	15
Titel 7	Inrichting examens en tentamens	16
Titel 8	Organisatie van examens en tentamens	19
Titel 9	Fraude.....	21
Titel 10	Getuigschriften en titulatuur.....	23
Titel 11	Rechtsbescherming	24
Bijlage 1	Tentamenregels Driestar educatief.....	26
Bijlage 2	Regeling landelijke kennistoetsen	29

Titel 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

Accreditatie	Keurmerk dat tot uitdrukking brengt dat de kwaliteit van een opleiding positief is beoordeeld, zoals bedoeld in artikel 1.1 sub s van de Wet.
Assessor	Een gecertificeerde examinerator die een assessment afneemt, zie ook examinerator.
College van beroep voor de examens	College zoals bedoeld in de artikelen 7.60 tot en met 7.63 van de Wet en zoals beschreven in het Studentenstatuut.
Beoordelen	Het toekennen van een (waarde)oordeel aan een toetsresultaat.
BSA	Bindend studieadvies. Zie ook onder Studieadvies.
Beroepsprofiel	Het door de instelling opgestelde beroepsprofiel waarop de opleidingen gebaseerd zijn.
CEDH	Zie onder examencommissie.
College van bestuur	College van bestuur van de stichting Driestar educatief, zijnde het bevoegd gezag van de hogeschool zoals bedoeld in artikel 10.2 van de Wet.
Deeltentamen	Iedere vorm van toetsing waarvan de uitslag een bijdrage levert aan het tentamen.
Deeltijdopleiding	Opleiding die zodanig is ingericht dat rekening is gehouden met de mogelijkheid dat de student ook in beslag kan worden genomen door andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten.
Duale opleiding	Opleiding die zodanig is ingericht dat het volgen van onderwijs gedurende één of meerdere perioden wordt afgewisseld met beroepsuitoefening in verband met dat onderwijs.
Eduweb	Het interne studentenportal van Driestar hogeschool (Welkom op Eduweb).
Examen	Afsluiting van de propedeutische fase van een bacheloropleiding als bedoeld in de artikel 7.8 lid 3 en 7.10 lid 2 van de Wet of afsluiting van de opleiding als geheel, zoals bedoeld in artikel 7.3 lid 3 van de Wet.
Examencommissie	Het door het college van bestuur ten behoeve van alle opleidingen van Driestar hogeschool ingestelde orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad (artikel 7.12, lid 2 van de Wet). De examencommissie is samengesteld uit een centraal deel (CEDH) en meerdere kamers. De rol en bevoegdheden van de CEDH zijn beschreven in de Wet en de OER. De wijze waarop de CEDH en de kamers (onderling) functioneren is geregeld in een door de CEDH vastgesteld huishoudelijk reglement. Waar in dit document van examencommissie wordt gesproken, wordt de CEDH bedoeld. Voor studenten is het aanspreekpunt de kamer van hun opleiding. De kamer voor de Ivo kan aangeduid worden met de naam examencommissie Ivo.
Examinator	Door de kamer aangewezen persoon ten behoeve van het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan, zoals bedoeld in artikel 7.12c van de Wet.

Extraneus	Degene die is ingeschreven aan Driestar hogeschool en (deel)tentamens en examens kan afleggen maar geen onderwijs mag volgen of begeleiding krijgt.
Hoofdfase	Tweede (postpropedeutische) fase als bedoeld in artikel 7.30 van de Wet.
Hoger onderwijs	Onderwijs dat is gericht op de overdracht van theoretische kennis en op de ontwikkeling van vaardigheden in nauwe aansluiting op de beroepspraktijk.
Hogeschool	Driestar hogeschool, onderdeel van stichting Driestar educatief.
Kamer	De met instemming van het college van bestuur door de CED ingestelde afzonderlijke examencommissie voor een specifieke opleiding of een specifieke groep van opleidingen, waaraan de CEDH taken heeft gemandateerd. Voor de Ivo betreft dit de kamer Ivo.
Leerjaren	Onderdelen van de opleiding, verdeeld in perioden en/of semesters.
Leeruitkomsten	Beschrijving van wat een student geacht wordt te weten, te begrijpen en te kunnen toepassen na afloop van een leerperiode.
Medezeggenschapsraad	De personeels- en studentenvertegenwoordiging als bedoeld in artikel 10.17 van de Wet.
Module	Onderdeel van het curriculum van een opleiding dat met een tentamen (in de zin van de Wet) wordt afgesloten. In Osiris wordt hiervoor de term 'cursus' gebruikt.
Onderwijs- en Examenregeling	Regeling als bedoeld in artikel 7.13 van de Wet (OER).
Onderwijs Online	Het studenteninformatiesysteem dat bij Driestar hogeschool wordt gebruikt.
Opleiding	Samenhangend geheel van onderwijseenheden als bedoeld in artikel 7.3, lid 2 van de Wet, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken.
Opleidingscommissie	Commissie voor advies en beoordeling betreffende het onderwijs en de OER als bedoeld in artikel 10.3c van de Wet.
Postpropedeutische fase	Tweede fase in een bacheloropleiding als bedoeld in artikel 7.30 van de Wet. Zie ook het begrip Hoofdfase.
Propedeutische fase	Eerste fase in een bacheloropleiding als bedoeld in artikel 7.8 lid 2 van de Wet.
RIO	Register Instellingen en Opleidingen, als bedoeld in artikel 6.13 van de Wet.
Student	Degene die bij de instelling ingeschreven is als bedoeld in artikel 7.32 tot en met 7.34 van de Wet.
Studentenstatuut	Statuut zoals bedoeld in artikel 7.59 van de Wet, waarin onder andere de rechten en plichten van studenten worden genoemd.
Studieadvies	Advies als bedoeld in artikel 7.8b van de Wet dat door of namens het college van bestuur aan de student wordt uitgereikt over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding. Aan dit advies kan ook een afwijzing verbonden zijn.
Studiejaar	De periode van 1 september tot en met 31 augustus van het daaropvolgende jaar.
Studielast	De genormeerde tijdsinvestering in eenheden van 28 studiebelastingsuren verbonden aan een onderwijseenheid.

Studiepunt/EC	Registratie van studiepunten gebeurt volgens het European Credit Transfer System (ECTS), een systeem om de studiebelasting aan te duiden zodanig dat internationale vergelijking mogelijk is. 1 ECTS-credit (studiepunt) staat voor 28 studiebelastingsuren, toegekend indien (een gedeelte van) een onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd.
Tentamen	Iedere toetsvorm die onderzoek beoogt naar bekwaamheden als kennis, inzicht en vaardigheden bij de afsluiting van een onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, lid 1 van de Wet. Het betreft alle vormen van toetsing waarbij bij goed gevolg de bijbehorende studiepunten worden toegekend. ¹
Toets	Het instrument dat gebruikt wordt om kennis, inzicht en vaardigheden te beoordelen. Driestar hogeschool kent verschillende toetsvormen. Het betreft alle vormen van toetsing waarbij bij goed gevolg de bijbehorende ECTS-credits worden toegekend. In de Wet wordt hiervoor het begrip tentamen gebruikt. ²
Toetsbureau	Onderdeel van de afdeling Studentzaken dat belast is met de praktische zaken rondom toetsing.
Toetscommissie	Een door het management van de hogeschool ingestelde groep gespecialiseerde docenten en onderwijskundigen die een adviserende rol hebben bij het maken en evalueren van toetsen, ter bevordering van de toetskwaliteit.
Toetscoördinator	Functionaris van de afdeling Studentzaken, die de praktische zaken rondom toetsen regelt.
Osiris (SIS)	Het digitale cijfer- en studievoortgangssysteem.
Vrijstelling	Gehele of gedeeltelijke ontheffing om te voldoen aan inschrijvings- en/of toelatingsvoorwaarden en/of het afleggen van tentamens.
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs.
Werkdag/-week	Elke dag of week, uitgezonderd zaterdag, zondag, feestdagen en vakantiedagen.
Werkplekleren	Periode van praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening in verband met het onderwijs zoals bedoeld in artikel 7.3 lid 2 van de Wet. Voorheen aangeduid als stage.
Wet	Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (Staatsblad 593, 1992 en de latere aanvullingen en wijzigingen).

Artikel 2 Toepassingsgebied en geldigheid van de regeling

1. Deze regeling is van toepassing op alle cohorten studenten van onderstaande bachelor lerarenopleidingen voortgezet onderwijs van Driestar educatief, uitsluitend voor het studiejaar 2024-2025:
 - a. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Nederlands;

¹ Deze definitie gaat over tentamen in algemene zin, dus alle vormen van toetsing. Hiervoor wordt bij Driestar hogeschool de term "toets" gebruikt. Het schriftelijk of mondeling tentamen (in het dagelijks leven vaak "tentamen" genoemd) zijn twee van de beschikbare toetsen (of tentamens in de termen van de WHW).

² De Wet spreekt over tentamen voor alle vormen van toetsing. Zie ook voetnoot 1.

- b. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Duits;
 - c. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Engels;
 - d. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Wiskunde;
 - e. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Economie;
 - f. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Geschiedenis;
 - g. bachelor lerarenopleiding voortgezet onderwijs Godsdienst.
2. Indien op 1 september 2025 de OER 2025-2026 nog niet gereed is, blijft de OER 2024-2025 van kracht totdat de regeling 2025-2026 van kracht is geworden.
 3. Voor de vaststelling van tentamenbeoordelingen geldt de OER van het desbetreffende studiejaar.

Artikel 3 Vaststelling van de regeling

De OER wordt jaarlijks door het college van bestuur vastgesteld, na advies door de examencommissie en met instemming van de medezeggenschapsraad en de opleidingscommissie.

Artikel 4 Publicatie van de regeling

De OER wordt gepubliceerd op Eduweb, het studentenportal van Driestar hogeschool. Studenten ontvangen op hun e-mailadres van de hogeschool een link naar deze webpagina.

Artikel 5 Gevallen waarin de regeling niet voorziet

In alle gevallen waarin de OER niet voorziet, beslist de Centrale Examencommissie Driestar hogeschool (CEDH).

Artikel 6 Gerelateerde documenten

1. De OER maakt deel uit van het studentenstatuut. In het studentenstatuut zijn naast de OER ook bepalingen opgenomen die de rechtsbescherming van de student regelen.
2. De regels van de OER worden verder uitgewerkt in de opleidings- of studiegids en in Onderwijs Online en zijn daarmee onderdeel van de OER.

Titel 2 Examencommissie en examinatoren

Artikel 7 Instelling van de examencommissie

1. Het college van bestuur stelt voor het geheel van de opleidingen een CEDH in (artikel 7.12 van de Wet).
2. De CEDH is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad als bedoeld in artikel 7.10a van de Wet.
3. Met instemming van het college van bestuur stelt de CEDH per specifieke opleiding of specifieke groep van opleidingen kamers in.
4. De CEDH heeft de volgende drie kamers ingesteld: kamer pabo/master leren en innoveren, kamer Ivo, kamer hbo-pedagogiek/ad-pep.

Artikel 8 Samenstelling en benoeming van centrale examencommissie (art. 7.12a Wet)

1. De CEDH bestaat uit drie leden. De drie leden zijn afzonderlijk tevens voorzitter van de met instemming van het college van bestuur per opleiding of groep van opleidingen ingestelde kamers van de CEDH.
2. De afzonderlijke kamers bestaan elk uit ten minste een voorzitter en twee leden en een extern lid, dat niet is verbonden aan de desbetreffende opleiding of een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort.
3. Het college van bestuur stelt een profielschets voor leden van de kamers vast. Alvorens tot

- vaststelling van de profielschets over te gaan, hoort het college van bestuur de leden van de CEDH.
4. Het college van bestuur benoemt de leden en de voorzitters van de kamers op basis van hun deskundigheid op het terrein van de desbetreffende opleiding aan de hand van de in lid 3 genoemde profielschets, gehoord hebbend de CEDH.
 5. Tot lid van een kamer worden niet benoemd:
 - a. leden van het college van bestuur;
 - b. opleidingsmanagers;
 - c. personen die anderszins financiële verantwoordelijkheid dragen binnen Driestar educatief.
 6. Alvorens tot benoeming van een lid van een kamer over te gaan, hoort het college van bestuur de leden van de CEDH. Het college van bestuur benoemt in overleg met de leden van de CEDH de voorzitter van deze commissie. De benoeming van de leden van de kamers en de voorzitter van de CEDH geschiedt voor een in het benoemingsbesluit aangegeven periode. De leden zijn steeds opnieuw benoembaar. Het lidmaatschap en/of voorzitterschap eindigt:
 - a. door het verstrijken van de in het benoemingsbesluit genoemde periode, of
 - b. op eigen verzoek van de leden, in welk geval het lidmaatschap eindigt per het einde van het lopende studiejaar, of
 - c. voor de leden die tevens belast zijn met de verzorging van onderwijs in de opleiding door het vervallen van het verzorgen van onderwijs in de opleiding.
 7. De persoon bedoeld onder c. kan direct worden herbenoemd op grond van deskundigheid, tenzij daardoor niet meer wordt voldaan aan het eerste lid.
 8. Het college van bestuur draagt er zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
 9. Het college van bestuur draagt zorg voor administratieve en/of organisatorische ondersteuning van de CEDH en haar kamers. De medewerkers die met deze ondersteuning zijn belast, maken geen deel uit van de CEDH en/of de kamers en hebben dus geen stem in de besluitvorming.

Artikel 9 Taken van de examencommissie

1. De CEDH is belast met alle taken die haar in de Wet en de OER zijn opgedragen. Daartoe behoren in elk geval:
 - a. het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens;
 - b. het borgen van het organiseren van tentamens;
 - c. het (doen) uitoefenen van toezicht op het afnemen van tentamens en examens;
 - d. het (doen) bekendmaken van data en tijden voor het afleggen van de tentamens en examens;
 - e. het borgen dat studenten van de vragen en opdrachten in het kader van een schriftelijk tentamen en van de beoordelingsnormen kennis kunnen nemen (artikel 7.13 lid 2 onder p en q van de Wet);
 - f. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de OER om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen;
 - g. het vaststellen van regels over de uitvoering van de taken en bevoegdheden bedoeld in onderdeel a, f, j k en l;
 - h. het (doen) bekendmaken van de uitslag van de tentamens en examens;
 - i. het bewaken van de correctietermijn als bedoeld in Artikel 53;
 - j. het verlenen van vrijstellingen voor tentamens en examens (artikel 7.12b, lid 1d van de Wet);
 - k. het beoordelen en sanctioneren van fraude bij tentamens;
 - l. het treffen van maatregelen in geval van fraude;
 - m. het op verzoek van een student met een functiebeperking bepalen op welke aangepaste wijze een tentamen kan worden afgelegd;
 - n. het toepassen van het studieadvies in de propedeutische fase;
 - o. het beoordelen van de vraag of studenten nadat ze een negatief bindend studieadvies

- hebben ontvangen weer toegelaten kunnen worden;
 - p. het uitreiken van getuigschriften voor met goed gevolg afgelegde examens, nadat het college van bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan (art. 7.11, lid 2 van de Wet);
 - q. het beslissen overeenkomstig door het college van bestuur vast te stellen regels over het verzoek van degene die aanspraak heeft op uitreiking van het getuigschrift daartoe nog niet over te gaan (art. 7.11 lid 3, van de Wet);
 - r. het op verzoek uitreiken van verklaringen voor met goed gevolg afgelegde tentamens;
 - s. het in oktober uitbrengen van een verslag van haar werkzaamheden in het afgelopen studiejaar.
2. De CEDH kan haar taken als bedoeld in lid 1 van dit artikel mandateren aan de kamers als bedoeld in Artikel 7 lid 4.

Artikel 10 Werkwijze examencommissie

1. De CEDH en kamers nemen hun besluiten bij gewone meerderheid van stemmen. Als de stemmen staken, beslist de voorzitter inzake het te nemen besluit.
2. Besluiten van de CEDH en kamers worden in notulen vastgelegd. De notulen worden door of namens de voorzitter gefiatteerd. Schriftelijke stukken ter uitvoering of nadere invulling van besluiten van de CEDH en/of kamers worden door of namens de voorzitter ondertekend.
3. De vergaderingen van de CEDH en kamers zijn niet openbaar, tenzij de voorzitter hierover anders beslist. De voorzitter kan personen die geen deel uitmaken van de CEDH of kamers uitnodigen een vergadering bij te wonen en aan de beraadslaging deel te nemen. Deze personen hebben geen stem in de besluitneming van de commissie.
4. De CEDH kan de uitoefening van een of meer van haar bevoegdheden opdragen aan een of meer leden van de commissie of kamers of aan een of meer examinatoren.
5. De CEDH kan de uitoefening van een of meer van haar taken opdragen aan de personen zoals genoemd in artikel 6 lid 7 van de Wet.
6. Aan de student wordt via Eduweb jaarlijks een rooster verstrekt waarop staat aangegeven op welke momenten de vergaderingen van de kamers van de CEDH plaatsvinden.

Artikel 11 Examinatoren

1. De CEDH wijst examinatoren aan. Als examinator kunnen slechts worden aangewezen:
 - a. leden van het personeel die met het verzorgen van het onderwijs of begeleiding in de desbetreffende groep van opleidingen zijn belast;
 - b. deskundigen van buiten de opleiding, mits deze voldoen aan de profielschets.
2. De examinatoren verstrekken de CEDH respectievelijk de kamers gevraagd en ongevraagd de nodige inlichtingen. De CEDH kan de examinatoren richtlijnen en aanwijzingen geven met betrekking tot:
 - a. de beoordeling van degene die een tentamen aflegt en
 - b. de vaststelling van de uitslag van een tentamen.
3. Examinatoren moeten de richtlijnen zoals die in de "Profielschets examinatoren Driestar hogeschool" opvolgen.
4. Namens de examinatoren kunnen andere personen dan genoemd in het eerste lid toezicht houden tijdens het afnemen van de tentamens.

Artikel 12 Huishoudelijk reglement

1. De werkzaamheden van de CEDH en de respectievelijke kamers en de onderlinge verhoudingen worden beschreven in het huishoudelijk reglement. Hierin zijn onder andere opgenomen de regelingen ten aanzien van het bijeenroepen, de vergaderorde, de besluitvorming en verslaglegging, de taakverdeling tussen het centrale deel en de kamers.
2. Het huishoudelijk reglement wordt vastgesteld door de CEDH, nadat het college van bestuur hierover is gehoord.

Titel 3 Toelating tot de opleiding

Artikel 13 Algemene vooropleidingseisen bacheloropleiding

1. Iemand kan als student voor een bacheloropleiding worden ingeschreven als hij in het bezit is van:
 - a. een diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo), of
 - b. een diploma hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo), of
 - c. een diploma van een middenkaderopleiding en van een specialistenopleiding of van een bij ministeriële regeling aangewezen vakopleiding, als bedoeld in artikel 7.2.2 lid 1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), voor zover deze is gericht op het vierde en hoogste niveau van beroepsuitoefening (niveau 4), of
 - d. een getuigschrift van het propedeutisch examen van een hogeschool of universiteit, of
 - e. een getuigschrift van het afsluitend examen van een hogeschool of universiteit, of
 - f. een bij ministeriële regeling aangewezen diploma dat is aangemerkt als ten minste gelijkwaardig aan een in het eerste lid bedoeld diploma, of
 - g. een ander diploma, dat door de CEDH is aangemerkt als ten minste gelijkwaardig aan een diploma als bedoeld onder a, b of c.
2. Een intakegesprek met betrekking tot identiteit, beroepsgeschiktheid en persoonlijke omstandigheden maakt onderdeel uit van de toelatingsprocedure. Dit is nader uitgewerkt in de Regeling studiekeuzeactiviteiten en studiekeuzeadvies die als bijlage is opgenomen bij het Instellingsdeel van het studentenstatuut.

Artikel 14 Nadere toelatingseisen als bedoeld in artikel 7.25 t/m 7.26a van de Wet

1. Voor de opleiding Leraar voortgezet onderwijs (lvo) Wiskunde geldt als nadere vooropleidingseis bij het havodiploma dat wiskunde B en bij het vwo-diploma dat wiskunde A of B deel uitmaken van het vakkenpakket.
2. Voor de opleiding lvo Economie geldt als nadere vooropleidingseis bij het havodiploma met het profiel cultuur en maatschappij dat economie of management & organisatie of bedrijfseconomie deel uitmaakt van het vakkenpakket.
3. Degene die niet voldoet aan de profiel of vakkenpakketseisen kan toch worden ingeschreven, indien blijkens een onderzoek wordt voldaan aan inhoudelijk gelijkwaardige eisen. Aan de gestelde eisen moet zijn voldaan voor de aanvang van de opleiding. De opleiding is verplicht het in dit lid bedoelde onderzoek te archiveren.

Artikel 15 Buitenlandse diploma's

1. Het college van bestuur kan een student met een buitenlands diploma tot de opleiding toelaten als na validering van het diploma door het Netherlands Universities Foundation For International Cooperation (NUFFIC) blijkt dat de student over een voldoende vooropleidingsniveau beschikt. Daarbij kunnen aanvullende voorwaarden worden gesteld.
2. De buitenlandse student, die achttien jaar of ouder is op de datum van eerste inschrijving dan wel op 1 september van het eerste inschrijvingsjaar, dient te beschikken over de benodigde verblijfsstatus.

Artikel 16 Beheersing Nederlandse taal

Studenten met een buiten Nederland afgegeven diploma dienen blijf te geven van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs. Hiervoor moet ten minste het staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT2), programma II zijn behaald of een hieraan gelijkwaardig examen. Of er sprake is van een gelijkwaardig examen, is ter beoordeling aan de CEDH.

Artikel 17 Toelatingsonderzoek 21+ (colloquium doctum)

1. Het college van bestuur kan personen van eenentwintig jaar of ouder die niet voldoen aan de

in Artikel 13 lid 1 en in Artikel 14 gestelde vooropleidingseisen, van die vooropleidingseis vrijstellen, indien zij in een toelatingsonderzoek blij hebben gegeven van geschiktheid voor het onderwijs binnen de opleiding en van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van dat onderwijs.

2. Het toelatingsonderzoek wordt afgenomen door een door het college van bestuur ingestelde commissie.
3. Het college van bestuur kan ten aanzien van een bezitter van een buiten Nederland afgegeven diploma, dat in eigen land toegang geeft tot een opleiding voor hoger onderwijs, afwijken van de in het eerste lid genoemde leeftijd. Dat is in bijzondere gevallen ook mogelijk als geen diploma kan worden overgelegd.
4. Een kandidaat is geslaagd voor het toelatingsonderzoek indien hij heeft voldaan aan de in het eerste lid gestelde eisen. Door of namens het college van bestuur wordt aan de kandidaat die is geslaagd voor het toelatingsonderzoek een schriftelijke verklaring verstrekt ter bevestiging van de toelaatbaarheid.

Artikel 18 Eisen werkkring

De beroepsuitoefening van de duale opleiding vindt plaats op basis van een overeenkomst tussen de opleiding, de student en de instelling waar het beroep in de praktijk wordt uitgeoefend, waarin onder andere wordt vastgesteld welke bekwaamheden moeten worden verworven tijdens de periode van beroepsuitoefening.

Artikel 19 Toelating tot de postpropedeutische fase of hoofdfase

1. Voor een inschrijving voor een opleiding na het propedeutisch examen geldt als eis het bezit van een getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde propedeutisch examen van de opleiding, of van het met goed gevolg afgelegde propedeutisch examen van een opleiding die naar het oordeel van het college van bestuur daarmee overeenkomt.
2. De CEDH kan namens het college van bestuur conform artikel 7.30 lid 2, van de Wet vrijstelling verlenen van het propedeutisch examen op grond van het bezit van een ten minste gelijkwaardig Nederlands of buitenlands diploma. De CEDH kan, indien naar haar oordeel het niveau van vooropleiding van de betrokkene niet zodanig is dat het een volledige vrijstelling toelaat, een vrijstelling van geringere omvang verlenen.

Titel 4 Het onderwijs

Artikel 20 Studielast opleiding

1. De studielast van een volledige bacheloropleiding bedraagt 240 ECTS-credits. De studielast van een leerjaar bedraagt 60 ECTS-credits.
2. De studielast van de propedeutische fase van een bacheloropleiding bedraagt 60 ECTS-credits, en van de postpropedeutische fase of hoofdfase 180 ECTS-credits.
3. De propedeutische fase van een opleiding is zodanig ingericht dat er sprake is van het verkrijgen van inzicht in de inhoud van de opleiding, mede met het oog op verwijzing en selectie gedurende die fase.
4. De studielast van de afzonderlijke modules of semesters van een opleiding wordt beschreven in de opleidings- of studiegids.
5. De ECTS-credits zijn als volgt verdeeld over het vakinhoudelijk en generieke deel van de opleidingen:

	Vakinhoudelijk didactisch	ECTS-credits	Generiek en werkplekleren	ECTS-credits
Jaar 1	Vakmodules	36	Professionele identiteit en beroepstaken	24
Jaar 2	Vakmodules	36	Professionele identiteit en beroepstaken	24

Jaar 3	Vakmodules Internationalisering	36 2	Professionele identiteit en beroepstaken	22
Jaar 4	Vakmodules, inclusief LKT	13	Beroepstaken Eindwerken: - portfolio en assessment - onderzoekend vermogen	47
Totaal		123		117
				240

Artikel 21 Opbouw en inrichting van de opleiding

1. De opleidingen kennen een deeltijdvariant en een duale variant (Opleiden in de School).
2. In de bacheloropleidingen kunnen de volgende examens worden afgelegd:
 - a. het propedeutisch examen ter afsluiting van de propedeutische fase en
 - b. het afsluitend examen ter afsluiting van de postpropedeutische fase.
3. De inhoud van de opleiding, de leerdoelen, onderwijswerkvormen, contacturen, toetsvormen en beoordelingsnormen zijn beschreven in de opleidings- of studiegids en/of op OnderwijsOnline/[Eduweb](#).

Artikel 22 Eindtermen, onderwijskwalificaties en beroepsvereisten

1. De opleidingen zijn gericht op door de student te ontwikkelen bekwaamheden van de startbekwame leraar en op de ontwikkeling van hbo-niveau. Ze leiden op tot de graad van 'Bachelor of Education'. Met deze graad is de student benoembaar in het voortgezet onderwijs, te weten in het vmbo en in de onderbouw van havo en vwo, alsook in het middelbaar beroepsonderwijs.
2. De bekwaamheid tot het geven van onderwijs omvat op grond van het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel de volgende bekwaamheden:
 - a. de vakinhoudelijke bekwaamheid;
 - b. de vakdidactische bekwaamheid;
 - c. de pedagogische bekwaamheid.
3. Ter invulling van het tweede lid leidt Driestar hogeschool studenten op vanuit een beroepsbeeld dat is beschreven in het beroepsprofiel.
4. In de raamwerkcurricula is inzichtelijk gemaakt waar in de opleidingen de bekwaamheden en NLQF-criteria (Nederlands Kwalificatieraamwerk) zijn verankerd, alsook hoe de relatie is met de moduledoelen en het beroepsprofiel. Verder is de relatie met de landelijke kennisbasis weergegeven.
5. De kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden zijn in de toetsmatrijzen opgenomen, voor zover met een summatief tentamen wordt afgesloten. In het geval van afsluitende opdrachten zijn de kwaliteiten in beoordelingsmodellen verwerkt. De eindtermen en onderwijskwalificaties die een student moet hebben verworven, zijn in het Opleidingsplan en de raamwerkcurricula gespecificeerd, een en ander met inachtneming van de landelijke kennisbasis en de landelijke kennistoets als bedoeld in Bijlage 2 Regeling landelijke kennistoetsen.

Artikel 23 Afstudeerrichtingen

1. De lerarenopleidingen voortgezet onderwijs kennen twee afstudeerrichtingen: het beroepsonderwijs en het algemeen vormend onderwijs. Studenten van leerjaar 3 dienen zich schriftelijk uiterlijk voor de in de betreffende studiegids genoemde datum in te schrijven voor een afstudeerrichting die in leerjaar 4 wordt gevolgd. De inschrijving dient gemotiveerd te worden.
2. De inschrijvingsprocedure en nadere toelichting per afstudeerrichting is verder beschreven in de studiegids. De inschrijvingen worden in volgorde van binnenkomst behandeld. De inschrijving kan worden geweigerd indien de betreffende afstudeerrichting te veel

inschrijvingen heeft of de motivering van de student onvoldoende is.

Artikel 24 Werkplekleren

De inhoud, de opzet en de studielast van werkplekleren voor de opleiding staat aangegeven in de handleiding werkplekleren, stageboeken, stagehandleiding, opleidingsgids of portfoliogids.

Artikel 25 Taal

1. Het onderwijs wordt gegeven en de examens en tentamens worden afgenomen in het Nederlands. Hiervan mag in de volgende gevallen worden afgeweken:
 - a. bij een opleiding voor een vreemde taal;
 - b. indien het onderwijs betreft dat gegeven wordt door een anderstalige gastdocent;
 - c. indien de specifieke aard, de inrichting of de kwaliteit van het onderwijs van een module noodzaakt een andere taal te gebruiken, dan wel dat dit vanwege de herkomst van de studenten voor de hand ligt overeenkomstig een door het college van bestuur vastgestelde gedragscode, of
 - d. indien het een minor betreft waarbij is vermeld dat deze in een andere taal wordt verzorgd.
2. In een opleiding die in het Nederlands wordt verzorgd, kan gebruikgemaakt worden van verplichte Engelstalige literatuur, materialen of leermiddelen.
3. Voor onderwijs gegeven in het Engels wordt voldoende beheersing van deze taal aangetoond, indien de student voldoet aan de eisen daartoe gesteld in de Gedragscode Internationale Student in het Hoger Onderwijs, te vinden op <http://www.internationalstudy.nl/pagina/gedragscode-en-reglementen>.

Artikel 26 Evaluatie

1. Het onderwijs wordt systematisch geëvalueerd.
2. De wijze van evaluatie gebeurt volgens de richtlijnen in het kwaliteitsmanagementplan van Driestar educatief.

Titel 5 Studiebegeleiding, studievoortgang en studieadvies

Artikel 27 Studiebegeleiding

1. Het college van bestuur draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleidingen. Tevens wordt studenten informatie verstrekt over de voor het negatief bindend studieadvies (BSA) gehanteerde procedure. Daarbij wordt ook gewezen op de rol van de decan functioniebepanking in de procedure.
2. De studiebegeleiding kan bestaan uit: studieloopbaanbegeleiding, mentoraat, leergemeenschap, tutoraat, decanaat, individuele begeleiding, het geven van voorlopig studieadvies, waarbij de mogelijkheid wordt geboden óf de verplichting gesteld een studieplan op te stellen. Een en ander zoals nader uitgewerkt in de opleidings- of studiegids.

Artikel 28 Studievoortgangsadministratie Osiris

1. Driestar hogeschool registreert de individuele studieresultaten (beoordeling en behaalde ECTS-credits) van studenten in Osiris. Dit programma is voor studenten in principe op ieder moment toegankelijk.
2. De student of extraneus die een tentamen met goed gevolg aflegt, ontvangt, al dan niet digitaal, een bewijsstuk van de examiner (art. 7.11 lid 1 van de Wet). De beschikbaarheid van een voldoende resultaat in Osiris wordt geacht een zodanig bewijsstuk te zijn.
3. Indien verkeerde resultaten zijn ingevoerd in Osiris, is het volgende van toepassing met tussenkomst van de CEDH:
 - a. In de situatie dat een student geen prestatie heeft geleverd en toch een uitslag is

ingevoerd, dient de student dit te melden aan de docent die het aangaat. De student kan aan deze uitslag geen rechten ontlenen. Deze uitslag kan op elk moment worden verwijderd uit Osiris, na kennisgeving aan de student.

- b. In de situatie dat een student wel een prestatie heeft geleverd, maar een te hoog of te laag cijfer is ingevoerd, vindt correctie plaats na overleg met de betreffende student en examinerator.
4. De correctie van een cijfer als in lid 3b van dit artikel wordt aangemerkt als een nieuw besluit van de CEDH, waardoor de termijn zoals genoemd in Artikel 53 opnieuw ingaat vanaf het moment van de herziene invoer.

Artikel 29 Studieadvies in de propedeutische fase

1. Aan elke student wordt uiterlijk aan het einde van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase een advies uitgebracht over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding. Niettemin kan het studieadvies uitgebracht worden zolang de student de propedeutische fase niet met goed gevolg heeft afgesloten.
2. Het advies als bedoeld in het eerste lid heeft één van de volgende vormen:
 - a. een positief advies tot voortzetting van de studie door het uitreiken van het propedeutisch getuigschrift;
 - b. een positief advies met aanwijzingen voor het vervolgen van de studie,
 - c. een negatief BSA;
 - d. een tijdelijk uitstel van het studieadvies, dit wordt slechts gegeven als er sprake is van persoonlijke omstandigheden.
3. De CEDH kan ten aanzien van één student of een groep van studenten besluiten tot een uitstel van het studieadvies. Over een uitstel van het studieadvies wordt besloten vóór aanvang van het nieuwe studiejaar. Dit besluit wordt aan de betrokken student(en) schriftelijk bevestigd.
4. Een negatief BSA (bindend studieadvies), inhoudende dat de student niet meer voor dezelfde opleiding als student of extraneus kan worden ingeschreven, wordt slechts gegeven als de student met inachtneming van zijn persoonlijke omstandigheden niet geschikt moet worden geacht voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de gestelde vereisten.

Artikel 30 Inhoud en vormvereisten van het studieadvies

1. Het studieadvies is een besluit en omvat:
 - a. de norm die geldt voor de betrokken student, uitgedrukt in het aantal te behalen studiepunten van het eerste jaar van de propedeuse;
 - b. het aantal behaalde studiepunten van het eerste jaar van de propedeuse;
 - c. indien de norm niet is behaald, de persoonlijke omstandigheden die in acht zijn genomen bij het besluit, waarbij het advies van de decaan functiebeperking is betrokken;
 - d. het al dan niet verbinden van een afwijzing aan het studieadvies zoals bedoeld in artikel 7.8.b, derde lid van de Wet;
 - e. indien een negatief bindend studieadvies wordt gegeven, de periode waarbinnen de student zich niet meer kan inschrijven als student voor de opleiding;
 - f. de mogelijkheid van beroep bij het college van beroep voor de examens (CBE) en de termijn waarbinnen het beroep moet zijn ingediend.
2. Het studieadvies wordt ondertekend door de CEDH namens het college van bestuur. Het wordt binnen zes werkdagen na ondertekening aan de student verzonden of persoonlijk uitgereikt.

Artikel 31 Procedure uitbrengen waarschuwing en studieadvies

1. In het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase ontvangen de studenten een voortgangsbericht over de studie. Bij studenten van wie op grond van het behaalde aantal studiepunten moet worden geconstateerd dat niet is voldaan aan de studievoortgangsnorm

voor het desbetreffende deel van het eerste jaar van inschrijving, betreft dit een schriftelijk tussentijds advies over de voortzetting van de studie. Aan dit advies wordt door de CEDH namens het college van bestuur een waarschuwing verbonden.

2. De student die een waarschuwing heeft ontvangen, stelt na overleg met de in de waarschuwingsbrief genoemde persoon een studieplan op. In dit studieplan geeft de student aan op welke wijze de student alsnog voor het einde van het jaar kan voldoen aan de studienorm en of de student daarbij ondersteuning nodig heeft. Doel van het studieplan is het voorkomen van een negatief bindend studieadvies wegens onvoldoende ECTS-credits.
3. Indien een student zich voor de tweede maal heeft ingeschreven bij de opleiding en hij zich op enig moment tijdens de eerste maal, in het eerste jaar van inschrijving voor dezelfde opleiding heeft laten uitschrijven, terwijl aan hem reeds een waarschuwing als bedoeld in lid 1 was gegeven, kan aan hem tijdens de tweede maal van inschrijving een negatief bindend studieadvies worden gegeven met inachtneming van de eerder gegeven waarschuwing.
4. De student wordt voordat de kamer besluit over een negatief bindend studieadvies in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
5. Voorafgaand aan het horen van de student vraagt de kamer advies aan de aan de opleiding verbonden decaan functiebeperking over de hem bekende persoonlijke omstandigheden die grond zouden kunnen vormen om af te zien van het uitbrengen van het negatief bindend studieadvies aan de betrokken student.
6. De decaan functiebeperking draagt zorg voor een onderbouwd advies aan de kamer. Het advies dient te zijn gebaseerd op de hem bekende en getoetste feiten met betrekking tot deze persoonlijke omstandigheden.

Artikel 32 Normen voor waarschuwing en negatief bindend studieadvies

1. Het voortgangsbericht heeft een waarschuwend karakter met het oog op het bindend studieadvies wanneer studenten op het moment dat het bericht wordt verstrekt minder dan 20 ECTS-credits hebben behaald.
2. Het studieadvies in de propedeutische fase van de opleidingen heeft een negatief bindend karakter indien de student op het moment dat het advies wordt uitgebracht niet voldoet aan de voorwaarde dat er zijn binnen het eerste jaar van inschrijving minimaal 45 ECTS-credits behaald zijn.

Artikel 33 Gevolgen negatief bindend studieadvies

Van de student die een negatief bindend studieadvies heeft ontvangen, wordt de inschrijving voor de desbetreffende opleiding beëindigd. De student kan niet opnieuw voor die opleiding worden ingeschreven, tenzij:

- a. de CEDH namens het college van bestuur aan de afwijzing een termijn heeft verbonden en deze is verstreken, of
- b. de betrokkene op een later tijdstip verzoekt om te worden ingeschreven voor de desbetreffende opleiding en daarbij ten genoegen van de kamer aannemelijk maakt dat hij alsnog de opleiding met goed gevolg zal kunnen afronden, met inachtneming van de Regeling studiekeuzeactiviteiten en studiekeuzeadvies Driestar educatief.

Artikel 34 Persoonlijke omstandigheden

1. De CEDH neemt namens het college van bestuur bij het uitbrengen van het studieadvies uitsluitend de volgende persoonlijke omstandigheden van de desbetreffende student in acht:
 - a. ziekte;
 - b. lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornis;
 - c. zwangerschap;
 - d. bijzondere (familie)omstandigheden, waaronder begrepen de bijzondere omstandigheden van degene met wie de aanvrager gehuwd is;
 - e. het lidmaatschap van de medezeggenschapsraad en/of de opleidingscommissie, tenzij voor deze activiteiten studiepunten worden toegekend;

- f. andere door het college van bestuur aan te geven omstandigheden waarin de aanvrager activiteiten ontplooit in het kader van de organisatie en het bestuur van de zaken van de hogeschool;
 - g. lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid dan wel van een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijke belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit, een en ander ter beoordeling van het college van bestuur. Een dergelijk lidmaatschap dient voor wat betreft de datum van aanvang, de naam en aard van de vereniging of organisatie bij het college van bestuur/management bekend te zijn.
2. De student die als gevolg van persoonlijke omstandigheden redelijkerwijs kan vermoeden studieovertraging op te lopen, dient dit tijdig aan de decaan functiebeperking te melden. De melding heeft tot doel de studieovertraging ten gevolge van de omstandigheden te beperken.
 3. Een student die verzuimt melding te maken, kan zich later bij het ontvangen van een BSA niet meer beroepen op persoonlijke omstandigheden. Een melding wordt geacht tijdig te zijn gedaan indien deze plaatsvindt binnen vier weken na aanvang van de omstandigheden.
 4. Indien de student zich beroept op omstandigheden als genoemd in het eerste lid, onderdelen a, b of c, geldt dat een doktersverklaring dient te worden overlegd.
 5. De decaan functiebeperking legt na de melding als bedoeld in het tweede lid met instemming van de student de volgende gegevens vast:
 - a. tijdstip van de melding;
 - b. periode waarin de omstandigheid zich voordoet of voordeed;
 - c. omschrijving van de omstandigheid en de mate waarin de student niet aan onderwijs en/of toetsing kan of heeft kunnen deelnemen;
 - d. maatregelen en afspraken ter beperking van de achterstand.
 6. De decaan functiebeperking draagt er zorg voor dat de melding van de persoonlijke omstandigheden, als bedoeld in het eerste lid onder a. tot en met d. vertrouwelijk wordt behandeld.
 7. Wanneer sprake is van een persoonlijke omstandigheid als bedoeld in het eerste lid, kan het voornemen tot het uitreiken van een BSA worden uitgesteld (d.w.z. dat alsnog een BSA kan worden gegeven zolang de propedeuse niet is behaald).

Artikel 35 Hardheidsclausule

Indien de CEDH op basis van de wel behaalde studieresultaten, de gebleken studiehouding en motivatie overtuigd is van de geschiktheid van een student om de opleiding met succes af te kunnen ronden, kan zij ten aanzien van een student die niet voldoet aan de normen voor een positief studieadvies, toch besluiten af te zien van een negatief studieadvies op grond van "onbillijkheden van overwegende aard".

Titel 6 Voorwaarden doorstroom binnen de opleiding

Artikel 36 Voorwaarden deelname toetsen leerjaar 4

Aan de toetsen van leerjaar 4 kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat de propedeuse is behaald en leerjaar 2 is afgerond. Daarnaast moeten er twee modules beroepstaken binnen het generieke deel van leerjaar 3 afgerond zijn.

Artikel 37 Voorwaarden deelname werkplekleren leerjaren 2, 3 en 4 (deeltijd)

1. Aan het werkplekleren van leerjaar 2 kan pas worden deelgenomen, wanneer het werkplekleren van leerjaar 1 en het assessment met een voldoende zijn afgerond of wanneer hiervoor vrijstellingen zijn toegekend.
2. Aan het werkplekleren van leerjaar 3 kan pas worden deelgenomen, wanneer het werkplekleren van leerjaar 2 en het summatief assessment met een voldoende zijn afgerond

of wanneer hiervoor vrijstellingen zijn toegekend.

3. Aan de liostage kan slechts worden deelgenomen wanneer de student minimaal 128 ECTS-credits (60 ECTS-credits in de propedeutische fase, 60 punten in leerjaar 2 en 8 punten voor generiek in leerjaar 3 heeft behaald, en wanneer het werkplekleren en het portfolio van leerjaar 3 met een voldoende zijn afgerond of wanneer hiervoor vrijstellingen zijn toegekend.

Artikel 38 Doorstroom binnen Opleiden in de school

1. Met het derde leerjaar kan pas worden gestart indien minimaal 90 ECTS-credits zijn behaald. Met het vierde leerjaar kan pas worden gestart indien minimaal 150 ECTS-credits zijn behaald.
2. De liostage kan worden gestart in het derde leerjaar.

Titel 7 Inrichting examens en tentamens

Artikel 39 Tentamens en examens

1. Aan elke module of elk semester is een tentamen (in de betekenis van de Wet) verbonden.
2. Een tentamen kan bestaan uit twee of meer deeltentamens.

Artikel 40 Vrijstelling

1. Studenten hebben de mogelijkheid om bij de kamer vrijstelling aan te vragen voor onderdelen van het generieke programma, zoals tentamens en opdrachten.
2. De vrijstelling kan worden verleend op grond van:
 - a. een eerder met goed gevolg afgelegd tentamen of examen, of
 - b. binnen of buiten het hoger onderwijs opgedane kennis of vaardigheden (elders verworven competenties) blijkend uit het bezit van een akte, diploma, getuigschrift of ander geschrift, waaruit blijkt dat de student reeds aan de vereisten van het desbetreffende tentamen of examen voldaan heeft.
3. Studenten die vrijstelling willen aanvragen, dienen hiertoe een vrijstellingsformulier en bewijsmateriaal in te dienen via Osiris Zaak, een functie binnen het studenteninformatiesysteem Osiris.
4. Een beslissing op het verzoek tot vrijstelling wordt door de kamer genomen met inachtneming van het niveau en de studielast van de onderwijseenheden waarvoor de vrijstelling gevraagd wordt.
5. Bij goedkeuring van het verzoek tot vrijstelling verstrekt degene die de vrijstelling verleent de verzoeker een bewijs van vrijstelling. Dit bewijs vermeldt de datum waarop de vrijstelling is verleend, de desbetreffende tentamens of examens, en de geldigheidsduur van de vrijstelling.
6. De kamer hanteert de onderstaande hoofdlijnen van beleid. Dit is nader uitgewerkt in de studiegidsen.
 - a. Er zijn standaardvrijstellingen voor modules van het generieke programma voor studenten met een pabodiploma van Driestar hogeschool, een behaalde Ivo-propedeuse op een andere hogeschool, een behaald Ivo-diploma op een andere hogeschool of een pedagogisch-didactisch getuigschrift (pdg).
Deze studenten dienen de onderstaande modules **wel** te volgen:

	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4
Diploma pabo (indien gevolgd bij Driestar)	GEN 1.6 (BT2)	GEN 2.6 (BT2)	GEN 3.6 (BT2)	GEN 4.6 (BT2) GEN 4.11 (praktijkervaring) (behalve toets-2 stage po/vo) GEN 4.12 (portfolio/

				assessment)
Propedeuse Lvo	Geen modules	Alle modules	Alle modules	Alle modules
Diploma lerarenopleiding (eerste- of tweedegraads)	Geen modules	Geen modules	Geen modules	Geen modules
Pdg	Geen modules	Geen modules	Geen modules	Alle modules
Zomercursus Basisvaardigheden verzorgd door Driestar	Alle modules behalve GEN 1.5 (BT1)	Alle modules	Alle modules	Alle modules

- b. Voor studenten die een dubbele bachelor pabo en lvo volgen aan Driestar hogeschool geldt dezelfde vrijstelling als voor studenten met een pabodiploma van Driestar hogeschool, onder voorbehoud van afronding van de leerjaren op de pabo waarvoor op het lvo vrijstelling wordt gevraagd of het behalen van het pabodiploma. De student mag gelijktijdig beginnen met beide opleidingen, maar de vrijstelling voor een leerjaar vervalt bij niet afronden van dat jaar op de pabo.
 - c. Studenten die beschikken over een onderwijsgerelateerde bachelor of master waarin zij een onderzoek hebben gedaan, kunnen onder voorwaarde van positief advies van de vakgroep, vrijstelling krijgen voor de modules praktijkgericht onderwijs (GEN 1.8, 2.8 en 3.8) en het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen (GEN 4.8).
 - d. Studenten met een niet-onderwijsgerelateerde bachelor of master waarin zij onderzoek hebben gedaan, kunnen onder voorwaarde van positief advies van de vakgroep vrijstelling krijgen voor de modules praktijkgericht onderzoek (GEN 1.8, 2.8 en 3.8).
 - e. Studenten die op basis van eerder verworven competenties een maatwerktraject willen volgen, kunnen een assessment aanvragen indien de studieleider(s) van het vak en/of generiek ruimte zien voor vrijstelling van minimaal 15 ECTS-credits. De studieleider neemt contact op met het assessmentbureau, dat verdere afspraken maakt met de student over het aan te leveren portfolio en de datum voor het assessment. Aan de hand van het adviesrapport van de assessoren wordt door de studieleider(s) een passend studieprogramma opgesteld voor de student.
7. De geldigheidsduur van een vrijstelling kan door de kamer beperkt worden als wijziging van het curriculum of de eindtermen dit vereisen. Verleende vrijstellingen voor onderwijseenheden hebben in principe betrekking op een periode van vijf jaar. Indien een student tijdelijk zijn studie onderbreekt en daarna terugkeert, wordt door de kamer beoordeeld of deze vrijstellingen nog gelden. De kamer kan besluiten dat in aanvulling op of ter vervanging van de hiervoor beschreven vrijstellingsprocedure een aanvullend geschiktheidsonderzoek wordt afgenomen.
 8. In bijzondere gevallen kan de kamer op verzoek van de student instemmen met een verzoek om een aanpassing in het toetsprogramma. Een verzoek hiertoe wordt door de student gedaan aan de kamer. Bij inwilliging van het verzoek doet de kamer een verzoek aan de docent. Dit wordt schriftelijk vastgelegd.
 9. Door de kamer kan worden bepaald dat alvorens de vrijstelling wordt verleend, er een beperkt onderzoek of diagnostische toets wordt ingesteld naar de actuele beheersing van het onderdeel waarvoor vrijstelling wordt aangevraagd.

Artikel 41 Herkansing

1. De student heeft bij tentamens recht op minimaal één herkansing per studiejaar.
2. Voor elke herkansing geldt dat het hoogst behaalde cijfer telt.
3. De herkansing van schriftelijke of digitale tentamens vindt plaats op de in het tentamenrooster opgenomen data. Als de inhoud van een programma zodanig veranderd is ten opzichte van een eerder studiejaar dat dit gevolgen heeft voor de inhoud van de

- toetsing, dan gelden bij herkansing de eisen van het gewijzigde programma.
4. De herkansingstermijn voor opdrachten is opgenomen in Onderwijs Online.
 5. Wanneer de herkansingstermijn voor opdrachten is verstreken, dienen opdrachten een jaar later te worden ingeleverd, tenzij in Onderwijs Online of opleidings- of studiegids een andere regeling is opgenomen. Indien de module wijzigt, kan een andere opdracht worden verstrekt.
 6. Een verzoek om een extra herkansing kan door de student schriftelijk ingediend worden bij de examencommissie. Het verzoek wordt alleen ingewilligd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. Er is voor het afronden van de studie geen mogelijkheid meer voor de student om het tentamen in de reguliere herkansingsweken te maken.
 - b. De student heeft gebruik gemaakt van alle tentamenmogelijkheden en/of er is sprake van persoonlijke omstandigheden waardoor dit niet gebeurd is.
 - c. De periode tussen het moment waarop de situatie zich voordoet en het moment waarop een reguliere herkansing wordt aangeboden is minstens drie maanden.

Artikel 42 Herkansing van tentamens uit het oude curriculum

Studenten die in 2024-2025 een vijfde kans hebben gebruikt om modules uit het oude generieke programma af te ronden en daarin nog niet succesvol waren, kunnen een verzoek indienen bij de kamer Ivo voor een zesde mogelijkheid, waarbij de kamer beslist over de toetsvorm.

Artikel 43 Beoordeling van tentamens en werkplekieren

1. Een tentamen wordt opgesteld aan de hand van een toetsmatrijs of opdrachtoomschrijving en beoordeeld met behulp van een correctiemodel.
2. De beoordeling van een tentamen kan worden uitgedrukt in cijfers van 10 tot en met 100, dan wel een waardering met voldoende, onvoldoende of goed, dan wel voldoende of onvoldoende.
3. Het gewogen gemiddelde van deeltentamens als bedoeld in Artikel 39 lid 2, vormt het cijfer voor het tentamen.
4. De studielast van de module, uitgedrukt in ECTS-credits, kan alleen worden gerealiseerd wanneer aan een tentamen van een module een cijfer van minimaal 55 of een waardering met voldoende is toegekend. Ook de afzonderlijke deeltentamens binnen een module dienen te worden afgesloten met een cijfer van minimaal 55 of een waardering met voldoende.

Artikel 44 Aanwezigheidsplicht en aanvullende voorwaarden

1. Bij onderwijsvormen waarbij doelen uitsluitend tijdens de betreffende activiteit worden behaald, is aanwezigheid verplicht als tentamen. Dit is dan voorgeschreven en uitgewerkt in Onderwijs Online of in de opleidings- of studiegids. Indien een student niet kan voldoen aan de aanwezigheidsverplichting, bepaalt de betrokken docent welk gevolg aan zijn afwezigheid wordt verbonden, met inachtneming van de opleidings- of studiegids of Onderwijs Online.
2. De CEDH kan aan bepaalde modules aanvullende voorwaarden verbinden waaraan voldaan dient te worden om in aanmerking te kunnen komen voor toekenning van de studielast voor de module waartoe de desbetreffende onderwijseenheid behoort. Deze voorwaarden worden in de opleidings- of studiegids of Onderwijs Online vermeld.

Artikel 45 Toekenning studiepunten/ECTS-credits

Studiepunten worden toegekend op het moment dat aan alle voorwaarden die voor toekenning zijn gesteld, is voldaan.

Artikel 46 Geldigheidsduur tentamens

De examencommissie kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken. De geldigheidsduur kan uitsluitend worden beperkt indien de getentamineerde kennis en/of het getentamineerde inzicht en/of de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.

Titel 8 Organisatie van examens en tentamens

Artikel 47 Tijdstip afleggen tentamens

1. Aan het begin van het cursusjaar wordt een tentamenrooster per doelgroep met alle inschrijf- en afnameperioden gepubliceerd op Eduweb. Na de inschrijfperiode wordt er een tentamen- en een lokaalindeling gemaakt. Via het lesrooster of Eduweb wordt de student hiervan op de hoogte gesteld.
2. Tentamens kunnen alleen op de daarvoor vastgestelde tijden worden afgelegd. De betreffende kamer van de CEDH is bevoegd in bijzondere gevallen anders te bepalen. Tussentijdse wijzigingen worden bekend gemaakt op Eduweb.
3. De tentamenregels zoals opgenomen in Bijlage 1 Tentamenregels Driestar educatief zijn van toepassing.
4. Het moment van afleggen van een mondeling tentamen wordt bepaald in overleg tussen de examinerator en student, met uitzondering van de mondelinge tentamens waarvoor momenten zijn vastgesteld als bedoeld in het eerste en tweede lid.

Artikel 48 Inschrijven voor tentamens

1. Studenten dienen zich tijdig voor tentamens in te schrijven, op de wijze zoals vermeld op Eduweb, waarbij de voorwaarde gesteld kan worden dat een module is gevolgd.
2. Er kan voor maximaal twee herkansingen die op dezelfde dag zijn ingeroosterd, worden ingeschreven.

Artikel 49 Voorzieningen bij tentamens voor studenten met een functiebeperking

1. Aan studenten met een functiebeperking wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele beperking aangepaste wijze af te leggen. De student dient daartoe tijdig een schriftelijk, met redenen omkleed verzoek in bij de examencommissie. De CEDH wint deskundig advies in bij de decaan functiebeperking alvorens te beslissen. Indien gewenst wordt de student in de gelegenheid gesteld om te worden gehoord. Zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen zes weken na ontvangst van het verzoek wordt de student duidelijkheid gegeven over de voorzieningen die getroffen kunnen worden.
2. Bij een langdurige ziekte of chronische handicap is het verzoek slechts éénmaal per opleiding nodig. In andere gevallen steeds per tentamen of tentamenperiode.
3. Aan het begin van het studiejaar informeert de opleiding de studenten over deze mogelijkheid en wordt de student waar nodig doorverwezen naar de decaan functiebeperking. Informatie is terug te vinden in de brochure studie en handicap en op Eduweb (Beleidsplan studeren met een functiebeperking en protocol).

Artikel 50 Gang van zaken bij schriftelijke en digitale tentamens

1. Een schriftelijk tentamen wordt afgelegd onder toezicht van ten minste één examinerator of degene die namens hem toezicht houdt, daartoe aangewezen door de examencommissie.
2. Examineratoren en andere personen die bij een tentamen zijn betrokken dragen er zorg voor dat ten aanzien van opgaven en opdrachten de vereiste geheimhouding blijft bewaard, totdat de opgaven aan de studenten zijn uitgereikt.
3. De student legitimeert zich met zijn rijbewijs, paspoort of identiteitskaart bij elk tentamen en toont dit document aan de surveillant. Studenten die zich niet kunnen identificeren zijn uitgesloten van deelname aan tentamens. Legitimeren via een afbeelding op bijvoorbeeld een mobiele telefoon is niet toegestaan.
4. Alle schriftelijke en mondelinge aanwijzingen van de examencommissie, examinerator of degene die namens hem toezicht houdt, dienen door de student te worden opgevolgd. De gang van zaken wordt door de toezichthouder vastgelegd in een proces-verbaal.

Zie verder Bijlage 1 Tentamenregels Driestar educatief.

Artikel 51 Gang van zaken bij mondelinge tentamens

1. Op verzoek van de examinerator of van de student kan bij een mondeling tentamen een tweede examinerator aanwezig zijn. De kamer kan ook besluiten dat dit noodzakelijk is.
2. Het verloop van een mondeling tentamen wordt in een verslag vastgelegd. In het verslag worden het tijdstip van aanvang en beëindiging, een beknopte weergave van de inhoud van het tentamengesprek en de beoordeling ervan opgenomen.
3. Mondelinge tentamens zijn niet openbaar, tenzij de kamer op verzoek van docent of student anders beslist.
4. Wanneer iemand een mondeling tentamen wil bijwonen, dient hij dit uiterlijk 24 uur voor de aanvang van het tentamen schriftelijk te melden bij de examinerator.
5. Het is niet toegestaan om de tentamenruimte binnen te gaan tijdens de afname van de tentamens of het voeren van de gesprekken.

Artikel 52 Inlevertermijn opdrachten

Opdrachten dienen uiterlijk op de datum die op Eduweb gepubliceerd wordt ingeleverd te worden. Dit is de datum die volgt op de onderwijsperiode. De herkansing van de opdracht is de daaropvolgende periode. Afwijking van deze vaste inleverdata moeten in de opdrachtschrijving beschreven staan en gelden dan alleen voor die opdracht.

Artikel 53 Termijnen bekendmaking en registratie uitslag tentamens

1. De uitslag van schriftelijke en digitale tentamens wordt bekendgemaakt en ingevoerd in Osiris uiterlijk vijftien werkdagen na het einde van het tentamen, te berekenen vanaf de eerste werkdag volgend op de tentamenweek of de inleverdatum van de opdracht. Wanneer het tentamen buiten een tentamenweek wordt gemaakt, wordt gerekend vanaf het moment van afleggen van het tentamen, tenzij in Onderwijs Online of voorafgaand aan het tentamen anders is meegedeeld. Voor inleveropdrachten wordt gerekend vanaf de eerste werkdag na de deadline voor inleveren.
2. De uitslag van een mondeling tentamen wordt binnen vierentwintig uur na afloop bekend gemaakt en uiterlijk binnen zeven werkdagen na bekendmaking ingevoerd in Osiris.

Artikel 54 Overschrijden nakijktermijn

Wanneer de vastgestelde termijn voor bekendmaking van de uitslag van een tentamen wordt overschreden, kan de student zich tot de kamer wenden. De kamer stelt de dan te volgen handelwijze vast.

Artikel 55 Inzagerecht

De student krijgt inzage in zijn beoordeelde werk en in de normen aan de hand waarvan beoordeling heeft plaatsgevonden, op de wijze zoals bekend gemaakt in de tentamenregels, zoals opgenomen in artikel 7 van Bijlage 1 Tentamenregels Driestar educatief, en op Eduweb. Daarnaast worden de momenten van inzage vastgelegd in een tentamen-jaarschema.

Artikel 56 Bewaartermijnen

1. De opgaven, uitwerkingen (waaronder video's) en beoordelingen van schriftelijke tentamens en uitslagen van mondelinge tentamens, eindgesprekken of afstudeergesprekken worden bewaard gedurende een periode van ten minste twee jaar na bekendmaking van de uitslag.
2. Ingeval van beroep tegen de uitslag van het tentamen wordt de uitwerking van het schriftelijk tentamen en de uitslag van een mondeling tentamen of eindgesprek in ieder geval bewaard gedurende de periode dat nog niet op het bezwaar of het beroep is beslist.
3. Examens en eindwerken (waaronder video's) blijven in het bezit van de opleiding en worden in afwijking van het eerste lid, minimaal zeven jaar bewaard. De hogeschool behoudt het recht om eindwerken voor bepaalde of onbepaalde tijd in de mediatheekcollectie en digitaal

in de hbo-kennisbank op te nemen. De student kan hierover in overleg treden indien hij dit niet wenselijk vindt.

4. De examencommissie draagt er zorg voor dat van elke student de volgende gegevens gedurende 50 jaar bewaard blijven in het archief van de instelling:
 - a. persoonsgegevens met inachtneming van de Wetgeving op het gebied van bescherming persoonsgegevens;
 - b. kopieën van het getuigschrift van het afsluitend examen van de opleiding en de bijbehorende cijferlijsten en diplomasupplementen.
5. Het college van bestuur draagt zorg voor vernietiging van genoemde gegevens en documenten na de genoemde termijnen.

Titel 9 Fraude

Artikel 57 Fraude, ernstige fraude en onregelmatigheid

1. Onder fraude bij tentaminering (in de zin van de Wet), bij aanvragen voor vrijstellingen en aanvragen van examens wordt verstaan ieder handelen of nalaten waarvan de student wist of behoorde te weten dat daardoor het vormen van een juist oordeel van zijn of andermans kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk voor de examinerator onmogelijk wordt gemaakt en/of dat daardoor (onderdelen van) het examenproces kunnen worden beïnvloed en/of het resultaat van het examen kan worden beïnvloed. Fraude kan worden geconstateerd voorafgaande aan, tijdens of na afloop van een tentamenafname.
2. Van ernstige fraude is in elk geval sprake wanneer fraude herhaaldelijk voorkomt bij een student of wanneer de fraude betrekking heeft op het afstudeertraject. Het kan zowel werkstukken als werkplekklaren betreffen, alsook wanneer er sprake is van fraude als bedoeld in Artikel 58, onderdelen m, n, o en p. Daarnaast kan de examencommissie in voorkomende gevallen bepalen of er sprake is van ernstige fraude.
3. Onder een onregelmatigheid wordt verstaan elk handelen of nalaten in strijd met de voor toetsing en examinering binnen de Driestar hogeschool geldende regels.

Artikel 58 Reikwijdte van fraude

1. Onder fraude wordt in aanvulling op Artikel 57 in ieder geval verstaan (maar is niet beperkt tot):
 - a. de aanwezigheid van (digitale) hulpmiddelen bij een student tijdens de tentaminering waarvan de raadpleging of het voorhanden hebben, niet uitdrukkelijk is toegestaan;
 - b. het tijdens de tentaminering gebruik maken van (digitale) hulpmiddelen op een andere wijze dan is toegestaan;
 - c. het op frauduleuze wijze gebruiken van toegestane (digitale) hulpmiddelen tijdens de toets;
 - d. het tijdens het tentamen afkijken of, zolang het tentamen niet is afgerond/ingeleverd, binnen of buiten de tentamenruimte uitwisselen van informatie, samenhangend met de toets(ing);
 - e. het meenemen van tentamens, antwoordformulieren of kladpapier naar buiten de tentamenruimte;
 - f. zich voorafgaande aan het tentamen in kennis stellen van de vragen, opgaven of modelantwoorden van de betreffende toets;
 - g. zich tijdens de tentaminering uitgeven voor iemand anders;
 - h. zich tijdens de tentaminering door iemand anders laten vertegenwoordigen;
 - i. het tijdens de inzage foto's, aantekeningen etc. maken van de toets;
 - j. het tijdens de inzage wijzigingen aanbrengen op het gemaakte werk;
 - k. het aanpassen, uitbreiden of veranderen van een examenonderdeel nadat het is ingeleverd voor definitieve beoordeling;
 - l. plagiaat, waarbij delen van tekst, code of ontwerp zijn overgenomen uit andere bronnen

(waaronder generatieve artificiële intelligentie als ChatGPT), waarbij de indruk wordt gewekt dat dit werk van de student zelf afkomstig is, terwijl dit niet het geval is. Als plagiaat wordt in ieder geval aangemerkt:

- het gebruik maken dan wel overnemen van andermans teksten, gegevens of ideeën zonder volledige en correcte bronvermelding;
 - presenteren als eigen werk of eigen gedachten, dan wel het centrale gedachtegoed uit bronnen van derden, zelfs indien een verwijzing naar andere auteurs is opgenomen;
 - het parafraseren van de inhoud van andermans teksten zonder voldoende bronverwijzingen;
 - het indienen van een eerder ingediende of daarmee vergelijkbare tekst voor opdrachten van andere examenonderdelen;
 - het overnemen van werk van medestudenten en dit laten doorgaan voor eigen werk;
 - het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling of die (al dan niet tegen betaling) door iemand anders zijn geschreven;
- m. het niet duidelijk vermelden dat gebruik gemaakt is van generatieve artificiële intelligentie (als ChatGPT), ook in situaties waarin dat gebruik is toegestaan.
- n. het fingeren en/of vervalsen van enquête- of interviewantwoorden of onderzoekgegevens;
- o. het vervalsen van handtekeningen, beoordelingsformulieren of e-mails van beoordelaars of van medestudenten;
- p. het vervalsen of antedateren van eigen e-mails;
- q. het zich op ongeoorloofde wijze toegang verschaffen tot het SIS (Osiris) en/of een medewerkersaccount binnen of buiten Driestar educatief;
- r. een ander in de gelegenheid stellen om fraude te plegen.

Artikel 59 Procedure voor vaststelling van fraude

1. Bij het vermoeden van fraude stelt de examinator, of degene die namens hem toezicht houdt, de examencommissie hiervan onverwijld op de hoogte.
2. Alle werkstukken dienen, met het oog op plagiaatdetectie, ingeleverd te worden via een daartoe door Driestar hogeschool aangewezen programma. Hierdoor vindt een automatische plagiaatdetectie plaats. Examinatoren zijn verplicht een werkstuk op plagiaat te onderzoeken.
3. De examencommissie stelt de student op de hoogte van de melding, tenzij het in het belang van het onderzoek waarschijnlijk beter is om dit niet te melden.
4. De examencommissie stelt vast of fraude is gepleegd. Alvorens een beslissing te nemen, hoort de examencommissie de student en eventuele belanghebbenden. Van dit horen wordt een verslag gemaakt dat door de student ondertekend wordt voor gezien of akkoord, eventueel met de aantekening 'gezien maar niet akkoord'. De student is niet verplicht aanwezig te zijn bij een hoorzitting en is niet verplicht een verklaring af te leggen. Door de examencommissie zal de student op zijn rechten worden gewezen.
5. De examencommissie stelt vast welke maatregel, alle omstandigheden in aanmerking genomen, passend is en deelt haar beslissing onverwijld en gemotiveerd mede aan de student, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In verband hiermee kan de examencommissie een escalatieladder vaststellen. Tevens wordt de beroepsmogelijkheid voor de student aangegeven.

Artikel 60 Sancties bij fraude

1. Indien fraude is vastgesteld kunnen door de examencommissie de volgende sancties worden opgelegd, naast het ongeldig verklaren van de betreffende toets:
 - a. ingeval van een schriftelijk tentamen: de student wordt uitgesloten van deelname aan de eerstvolgende herkansing;

- b. ingeval van een mondeling tentamen: de eerstvolgende herkansing kan pas plaatsvinden na een periode van drie maanden, te berekenen vanaf het moment dat de sanctie door de examencommissie wordt opgelegd;
 - c. indien de fraude betrekking heeft op een werkstuk, wordt het werkstuk ongeldig verklaard. Er dient een nieuw werkstuk te worden ingeleverd. Voor de student gelden de volgende sancties:
 - in geval van een werkstuk dat in een tentamenperiode ingeleverd moet worden: de student wordt uitgesloten van deelname aan de eerstvolgende herkansing;
 - ingeval van een werkstuk dat gedurende een module ingeleverd moet worden: de eerstvolgende herkansing kan pas plaatsvinden na een periode van drie maanden, te berekenen vanaf het moment dat de sanctie door de examencommissie wordt opgelegd;
 - indien de fraude betrekking heeft op een eindwerk (scriptie etc.), wordt het werkstuk beschouwd als niet gemaakt. Er dient een nieuw werkstuk te worden ingeleverd. De eerstvolgende herkansing kan pas plaatsvinden na een periode van zes maanden, te berekenen vanaf het moment dat de sanctie door de examencommissie wordt opgelegd;
 - d. ingeval van een schriftelijk tentamen, een mondeling tentamen of een werkstuk, indien er voor de eerste keer fraude geconstateerd is en er zwaarwegende verzachtende omstandigheden zijn: een berisping.
- 2. Indien een student zich voor de tweede maal schuldig maakt aan fraude, kan hem het recht op het deelnemen aan tentamens binnen de hogeschool voor een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar ontzegd worden.
 - 3. In geval van ernstige fraude kan het college van bestuur op voorstel van de examencommissie besluiten om de inschrijving van de student definitief te beëindigen. Het college van bestuur stelt de student in de gelegenheid om te worden gehoord, alvorens een beslissing te nemen. De student heeft de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen de beslissing tot beëindiging van de inschrijving.

Artikel 61 Overige bepalingen fraude

- 1. Titel 9 is van overeenkomstige toepassing indien het bedrog of de onrechtmatigheid wordt ontdekt nadat het tentamen (in de zin van de Wet) is afgelegd.
- 2. Fraude kan ook gevolgen hebben voor de studenten die daarin geen rol hebben gespeeld, bijvoorbeeld in het geval de examencommissie moet besluiten dat iedereen de toets opnieuw moet maken.

Titel 10 Getuigschriften en titulatuur

Artikel 62 Voorwaarden behalen examens

- 1. In de opleidingen kunnen de volgende examens worden afgelegd:
 - a. propedeutisch examen;
 - b. bachelor examen.
- 2. Een student heeft het propedeutisch examen met goed gevolg afgelegd, wanneer de tentamens van de tot de propedeutische fase behorende modules met goed gevolg zijn afgelegd.
- 3. Een student heeft het bachelor examen met goed gevolg afgelegd, wanneer de tentamens van alle tot de opleiding behorende modules met goed gevolg zijn afgelegd.

Artikel 63 Procedure voor verstrekken van getuigschriften

- 1. Ten bewijze dat het propedeutisch examen of het bachelor examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door of namens het college van bestuur een getuigschrift uitgereikt. De

- uitreiking van de getuigschriften kan plaatsvinden in een door de hogeschool georganiseerde diplomeringbijeenkomst.
2. Op het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde examen wordt ingevolge artikel 7.11 van de Wet vermeld:
 - a. welke opleiding zoals genoemd in het Register Instellingen en Opleidingen (RIO) het betreft;
 - b. welke onderdelen het examen omvatte;
 - c. in geval van afsluitend examen:
 - welke graad is verleend;
 - welke specialisatie en welke minor(en) de student heeft gevolgd;
 - welke bevoegdheden uit het getuigschrift voortvloeien;
 - de datum waarop het afsluitend examen is behaald;
 - d. op welk tijdstip de opleiding voor het laatst is geaccrediteerd.
 3. Bij het getuigschrift wordt een supplement in het Engels verstrekt waarin de opleiding en het Nederlandse onderwijssysteem worden toegelicht.
 4. Getuigschriften worden ten minste ondertekend door de voorzitter en/of secretaris van de kamer en door of namens het college van bestuur.
 5. De laatste werkdag van de maand waarin het laatste tentamen wordt afgelegd, is het tijdstip waarop het examen is afgelegd.
 6. De student die aan de diplomering wenst deel te nemen, maakt dit uiterlijk tien werkdagen voor de diplomeringsdatum kenbaar aan de studentenadministratie. Hij vult daartoe een aanvraagformulier in. Nadat door de examencommissie is vastgesteld dat de kandidaat voldoet aan de voorwaarden zoals genoemd in Artikel 62, tweede en derde lid, vindt uitreiking van het diploma plaats.
 7. De student die meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen diploma als bedoeld in het eerste lid kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door hem met goed gevolg zijn afgelegd.
 8. Van uitgereikte getuigschriften worden geen duplicaten verstrekt.

Artikel 64 Graden en titulatuur

1. De examencommissie verleent de graad bachelor aan degene die met goed gevolg het afsluitend examen van een opleiding heeft afgelegd. Aan de graad kan een vermelding van het vakgebied of het beroepenveld waarop de graad betrekking heeft worden toegevoegd.
2. Degene aan wie een graad als bedoeld in het vorige lid is verleend, is gerechtigd tot het voeren van de titel bachelor, afgekort tot B.

Titel 11 Rechtsbescherming

Artikel 65 Beroep bij het college van beroep voor de examens

Tegen een door de CEDH of een door of namens het college van bestuur op basis van de OER genomen beslissing kan de desbetreffende student beroep aantekenen bij het college van beroep voor de examens, conform de procedure zoals beschreven in het studentenstatuut.

Artikel 66 Hardheidsclausule

1. De examencommissie is bevoegd tegemoet te komen aan onbillijkheden van zwaarwegende aard die zich bij toepassing van deze regeling mochten voordoen, alsmede beslissingen te nemen in zaken waarin deze regeling niet voorziet. Wanneer in bijzondere gevallen een onmiddellijke beslissing noodzakelijk is, beslist de voorzitter van de examencommissie of diens plaatsvervanger. In het laatste geval wordt het verzoek en de beslissing geagendeerd voor de eerstvolgende vergadering die, indien noodzakelijk, vervroegd kan plaatsvinden.
2. De student richt daartoe een met redenen omkleed schriftelijk verzoek aan de

examencommissie. De student gebruikt hiervoor het formulier dat op Eduweb geplaatst is. De examencommissie beslist op het verzoek en deelt de beslissing schriftelijk en gemotiveerd aan betrokkene mede, onder vermelding van de beroepsmogelijkheden.

3. Een beroep op de hardheidsclausule heeft geen opschortende werking ten aanzien van de uitvoering van het genomen besluit.

Artikel 67 Aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid van Driestar educatief bij het verwijtbaar niet (behoorlijk) nakomen van de bepalingen in deze regeling, blijft beperkt tot ten hoogste het door de student betaalde bedrag aan collegegeld in het betreffende studiejaar.

Artikel 68 Citeertitel en inwerkingtreding

1. Deze onderwijs- examenregeling treedt in werking op 1 september 2025.
2. De regeling kan worden aangehaald als: Onderwijs en examenregeling Ivo.

Bijlage 1 Tentamenregels Driestar educatief

1. INFORMATIEVOORZIENING

- 1.1. Alle informatie over tentamens wordt gepubliceerd op Eduweb.
- 1.2. Een jaaroverzicht tentamens met de tentamenweken, herkansingsdagen, inschrijfperioden en inzagedata wordt begin van het cursusjaar gepubliceerd op Eduweb. De student wordt geattendeerd op de inschrijving via Eduweb.
- 1.3. Na de inschrijfperiode wordt er een tentamen- en een lokaalindeling gemaakt. Via het lesrooster en/of Eduweb wordt de student hiervan op de hoogte gesteld.
- 1.4. De (her)tentamens kunnen alleen op de daarvoor vastgestelde tijden worden afgelegd. De examencommissie is bevoegd in bijzondere gevallen anders te bepalen.
- 1.5. In de OER en/of Onderwijs Online staat de specifieke informatie over de toetsing van de module.

2. INSCHRIJVEN VOOR TENTAMENS

- 2.1. Studenten moeten zich altijd inschrijven voor deelname aan een tentamen, ongeacht of dit een eerste kans is of een herkansing. Bij de reguliere afname kun je ook tentamens van een eerder jaar herkansen.
- 2.2. Indien de student tóch een tentamen maakt, zonder zich ingeschreven te hebben dan wordt het tentamen achteraf ongeldig verklaard omdat er niet is ingeschreven.
- 2.3. Inschrijving is uitsluitend mogelijk gedurende de inschrijfperiode die gecommuniceerd wordt via Eduweb en vermeld staat op het jaaroverzicht tentamens van het betreffende cursusjaar.
- 2.4. Je kunt je uitsluitend via Osiris inschrijven voor tentamens. Je ontvangt van je inschrijving een bevestigingsmail. De bewijslast voor een inschrijving ligt altijd bij de student. Een handleiding voor inschrijven is beschikbaar via Eduweb.
- 2.5. Op de herkansingszaterdag mag een student een maximaal aantal hertentamens maken. Voor pabo deeltijd en HBO Pedagogiek zijn dit drie hertentamens, voor Ivo vakinhoudelijk zijn dit twee hertentamens (voor een derde tentamen moet binnen de inschrijfperiode een verzoek aan de examencommissie worden ingediend).

3. TIJDENS HET SCHRIFTELIJKE/DIGITALE TENTAMEN

- 3.1. Jassen, tassen e.d. dienen voor in het lokaal geplaatst te worden.
- 3.2. Behalve schrijfmateriaal en een flesje water en andere toegestane hulpmiddelen (dit zijn bijvoorbeeld een Bijbel, een rekenmachine) mag er niets op de tafel liggen. Gebruik van herriestoppers is toegestaan; (stille)koptelefoon alleen met toestemming van de examencommissie/decaan functiebeperking.
- 3.3. Mobiele telefoons moeten uitgeschakeld zijn en moeten in de tas voorin het lokaal of op de tafel van de surveillant gelegd worden.
- 3.4. Alle apparaten waarop data kunnen worden opgeslagen of die toegang kunnen hebben tot internet (bijv. de smartwatch) zijn niet toegestaan.
- 3.5. Toiletbezoek is niet toegestaan, alleen in uitzonderingsgevallen.
- 3.6. Je moet **5 minuten** voor aanvang van het tentamen in het lokaal aanwezig zijn. Dit i.v.m. de dagopening en/of mededelingen.
- 3.7. Bij ieder tentamen moet je je kunnen **identificeren** met een geldig identiteitsbewijs met pasfoto (identiteitskaart, paspoort of rijbewijs). Digitaal identificeren is niet toegestaan.
- 3.8. Schrijf op elk uitwerkingenblad je naam, klas en studentcode. Schrijf verder ook op ieder blad de naam of code van de docent van wie je les gehad hebt.
- 3.9. Bij het tentamen dien je op tijd te komen. Bij onverhoopte vertraging mag je tot **30 minuten na starttijd** nog het lokaal in om het tentamen te maken. Je mag echter niet langer doorgaan. Studenten die nog later komen worden door de surveillanten de

toegang tot het tentamen ontzegd. Deze regel geldt dus ook in zogenaamde overmachtsituaties (bijv. treinvertraging, files etc.).

Uitzondering voor toetsen die minder dan 60 minuten duren: hiervoor geldt een inlooptijd van **15 minuten**.

- 3.10. Als er sprake is van een handicap of beperking, dan kun je extra tijd aanvragen voor toetsen en tentamens. De extra tijd bedraagt maximaal 15 minuten. Je moet toestemming hebben ontvangen van de decaan functiebeperking. Hiervoor krijg je een zogenaamde groene kaart, die je voorafgaand aan het tentamen moet tonen aan de surveillant.
- 3.11. Je dient de instructies van de surveillant altijd op te volgen.
- 3.12. Zodra je in het tentamenlokaal aanwezig bent:
 - a) legitimeer je je bij de surveillant;
 - b) ben je deelnemer aan het tentamen;
 - c) schrijf je je naam op het uitwerkingsblad.
- 3.13. Na afloop van het tentamen dien je de tentamenopgaven en de uitwerkingsbladen in te leveren bij de surveillant en je tekent de presentielijst als bewijs van deelname. Er mag maar één student per keer de bladen inleveren.
- 3.14. Gedurende de eerste dertig minuten van het tentamen mag je het lokaal niet verlaten i.v.m. eventuele laatkomers (bij toetsen van minder dan een uur is dit 15 minuten).
- 3.15. Na afloop van het tentamen blijf je niet op de gang praten i.v.m. geluidsoverlast.

4. WISSELING EN VERANDERING VAN MODULES

- 4.1. Het kan zijn dat modules van periode veranderen. Dit is van belang voor studenten die tentamens herkansen van een vorig jaar. Ook kan een module van inhoud veranderd zijn. Raadpleeg de informatie van de betreffende module van het huidige cursusjaar. Het is dus mogelijk dat een tentamen dit jaar in een eerdere periode wordt afgenomen dan vorig jaar het geval was.

5. TENTAMENS EN DIPLOMA-UITREIKING

- 5.1. Deelname aan tentamens geeft niet automatisch de mogelijkheid om deel te nemen aan de eerstvolgende diploma-uitreiking als de uiterste aanvraagdatum voor de diploma-uitreiking binnen 15 werkdagen na het tentamen is.

6. SPECIFIEKE REGELS

- 6.1. **DUBBEL TENTAMEN:** Het zou voor kunnen komen dat je twee tentamens van verschillende jaren op hetzelfde tijdstip hebt. In dat geval kun je na publicatie van het rooster contact opnemen met de toetscoördinator van de afdeling studentzaken voor een individuele regeling zodat je twee tentamens na elkaar kan maken. Deze regeling kan om roostertechnische redenen niet altijd worden toegepast. In dat geval dien je te kiezen voor één tentamen.

7. INZAGE IN EIGEN TENTAMENUITWERKINGEN

- 7.1. Als hogeschool zijn we wettelijk verplicht om de originele tentamenuitwerking als bewijsmateriaal te bewaren en we mogen deze niet teruggeven aan de student.
- 7.2. De uitwerkingen van tentamens blijven het eigendom van de school en worden twee cursusjaren gearhiveerd.
- 7.3. Iedere periode worden er inzagemomenten gehouden. Deze data staan op het jaaroverzicht van tentamens op Eduweb. Je kunt dan het nagekeken werk bekijken. Hiertoe dien je een geldig identiteitsbewijs te tonen. De momenten en plaatsen van inzage worden tijdig bekend gemaakt via Eduweb.
- 7.4. Wil je een gesprek met de docent over het nagekeken werk dan kun je dit tijdens de inzage aangeven. De docent krijgt een kopie van de uitwerking. Je dient zelf een

afpraak met de docent te maken.

- 7.5. Een kopie van je eigen uitwerking maken of laten maken (op welke manier dan ook) is niet toegestaan.

Bijlage 2 Regeling landelijke kennistoetsen

Onderdeel 1 Algemeen

Inleiding

De hogescholen met lerarenopleidingen ontwikkelen onder de naam programma *10voordeleraar* gezamenlijk kennisbases en kennistoetsen.

Het programmabureau *10voordeleraar* (onderdeel van de Vereniging Hogescholen) is door de lerarenopleidingen belast met de organisatie rond de kennisbases, toetsvragen, de landelijke kennistoets, de totstandkoming van de uitslag en de rapportage over de uitslag. De landelijke kennistoetsen worden op de hogescholen afgenomen. De hogescholen met lerarenopleidingen en het programmabureau *10voordeleraar* zorgen samen met externe deskundigen ervoor dat de landelijke kennistoetsen objectief en betrouwbaar zijn.

Om te zorgen dat studenten en cursisten, bij welke hogeschool zij hun opleiding ook volgen, dezelfde kansen hebben, hanteren alle hogescholen dezelfde regels zoals opgenomen in deze *Regeling landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen*. Hierin staan de relevante regels voor studenten en cursisten met betrekking tot aanmelding, deelname, uitslag en voorwaarden.

Een belangrijke verdere uitwerking van de *Regeling landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen* vormt de **toetsgids**. Hierin staan bepalingen inzake de publicatie van toets- en inzagedata, inhoud van de landelijke kennistoets, voorbereiding, regels en instructies bij afname, onregelmatigheden en fraude. Deze toetsgids wordt per studiejaar voor elk vak gepubliceerd op <https://lkt.10voordeleraar.nl>.

Voor de landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen gaan de bepalingen van de *Regeling landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen* boven de regels die gelden voor de overige toetsen van de opleiding.

Met betrekking tot deze *Regeling landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen* is een bindingsbesluit genomen in de algemene vergadering Vereniging Hogescholen van 4 april 2025.

Regels voor aanmelding, deelname en uitslag

1. Een student meldt zich bij de eigen opleiding digitaal aan voor deelname aan de kennistoets en ontvangt daarvan een bevestiging.
2. In het geval een aangemelde student niet deelneemt aan de toets dan geldt de aanmelding als een toetsdeelname.
3. De landelijke kennistoetsen worden op de hogeschool in digitale vorm afgenomen.
Het afnamesysteem van de landelijke kennistoets beschikt over een faciliteit waardoor de lettergrootte en het contrast van het beeldscherm vergroot kunnen worden.
Met inachtneming van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte kan via de examencommissie van de eigen hogeschool verzocht worden de tijdsduur van de toetsafname in het digitale afnamesysteem te verlengen. Het verzoek tot tijdsduurverlenging moet gelijktijdig met de aanmelding ingediend worden.
Verdere verzoeken met betrekking tot vormen van doeltreffende toetsing dienen ook bij de examencommissie van de eigen hogeschool te worden ingediend.
4. Ten aanzien van de geldigheid van de uitslag van de landelijke kennistoetsen en de internationale taaltoetsen geldt artikel 7.10 lid 4 WHW.
5. De opleiding ontvangt van *10voordeleraar* uiterlijk 21 werkdagen na afloop van de toetsperiode een overzicht van de resultaten (inclusief een cijferlijst) van de studenten die hebben deelgenomen aan de toets. De opleiding deelt de student uiterlijk drie werkdagen nadat de hogeschool het overzicht van de resultaten van *10voordeleraar* heeft ontvangen het behaalde cijfer mee. *10voordeleraar* hanteert voor

het bepalen van werkdagen en vakantieweken het schoolvakantieoverzicht, zoals dat jaarlijks wordt gepubliceerd op de website van de Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/schoolvakanties/. Zaterdag en zondag gelden niet als werkdag.

6. De inzage vindt plaats op de eigen hogeschool op data die door het programmabureau *10voordeleraar* worden vastgesteld en worden doorgegeven aan de hogeschool. De reiskosten voor de inzage komen voor rekening van de student.
7. Beroep: studenten kunnen tegen de uitslag van de toets beroep aantekenen. Dat moet binnen zes weken na datum publicatie uitslag aan de student en wel bij de 'toegankelijke faciliteit' (ook wel 'loket' of 'klachtenloket' genoemd) van de eigen hogeschool conform de procedures en reglementen van de eigen opleiding.

Onderdeel 2 Specifiek

Vooraf:

1. Voor de tweedegraadslerarenopleidingen **Duits, Engels, Nederlands, Economie, Geschiedenis en Wiskunde** geldt het volgende: de vakdidactische en vakinhoudelijke kennis waarover de startbekwame docent moet beschikken, is vastgelegd in de kennisbases die landelijk zijn overeengekomen.
2. Per studiejaar zijn er meerdere toetsrondes. Hogescholen die de desbetreffende lerarenopleiding aanbieden, zijn verplicht ten minste twee toetsrondes in een studiejaar te faciliteren. Toetsdata worden voor aanvang van het studiejaar gepubliceerd.

Artikel 1

Voor de tweedegraadslerarenopleiding **Engels, Nederlands, Economie, Geschiedenis en Wiskunde** geldt dat een landelijke kennistoets onderdeel uitmaakt van de opleiding.

Aan deze kennistoets is ten minste één studiepunt verbonden. Een aantal hogescholen heeft ervoor gekozen de kennistoets deel uit te laten maken van een grotere onderwijseenheid of eenheid van leeruitkomsten. In deze gevallen is de kennistoets voorwaardelijk voor het behalen van die onderwijseenheid of eenheid van leeruitkomsten.

- a. Aan deze toets moeten alle studenten en cursisten meedoen die vanaf het studiejaar 2011-2012 ingestroomd zijn.
- b. Studenten van een kopopleiding, zij-instromers in beroep (zib) en reguliere deeltijdstudenten met een vooropleiding die vermeld staat in de verwantschapstabel ([zie https://www.vereniginghogescholen.nl/sectoren/onderwijs](https://www.vereniginghogescholen.nl/sectoren/onderwijs)) worden uitgesloten/vrijgesteld van de landelijke kennistoets.
- c. Voor studenten die voor 2011-2012 zijn gestart met de betreffende opleiding, maar hun inschrijving bij een opleiding hebben onderbroken door uitschrijving, geldt de datum van hernieuwde inschrijving als datum van instroom.

Artikel 2

Voor de tweedegraadslerarenopleiding **Duits** geldt dat een landelijke kennistoets onderdeel uitmaakt van de opleiding. Aan deze kennistoets is ten minste één studiepunt verbonden. Een aantal hogescholen heeft ervoor gekozen de kennistoets deel uit te laten maken van een grotere onderwijseenheid of eenheid van leeruitkomsten. In deze gevallen is de kennistoets voorwaardelijk voor het behalen van die onderwijseenheid of eenheid van leeruitkomsten.

- a. Aan deze toets moeten alle studenten en cursisten meedoen die vanaf het studiejaar 2012-2013 ingestroomd zijn.
- b. Studenten van een kopopleiding, zij-instromers in beroep (zib) en reguliere deeltijdstudenten met een vooropleiding die vermeld staat in de verwantschapstabel ([zie https://www.vereniginghogescholen.nl/sectoren/onderwijs](https://www.vereniginghogescholen.nl/sectoren/onderwijs)) worden uitgesloten/vrijgesteld van de landelijke kennistoets.

- c. Voor studenten die voor 2012-2013 zijn gestart met de betreffende opleiding, maar hun inschrijving bij een opleiding hebben onderbroken door uitschrijving, geldt de datum van hernieuwde inschrijving als datum van instroom.

Artikel 3

Er kan pas deelgenomen worden aan de landelijke kennistoets:

- a. als de student ten minste 65% van de studiepunten heeft behaald behorende bij de onderwijseenheden van de kennisbasis en
- b. deze studieresultaten in het cijferregistratiesysteem van de studentenadministratie zijn verwerkt.

Artikel 4

Een student mag, mits voldaan is aan de voorwaarden voor deelname, elk studiejaar maximaal twee keer deelnemen aan een landelijke kennistoets.

Het meenemen van deelnamemogelijkheden naar een volgend studiejaar is niet mogelijk.

Artikel 5

Vanaf het studiejaar 2013-2014 geldt voor de tweedegraadslerarenopleiding **Engels** dat het behalen van het *Certificate of Proficiency in English (CPE)* onderdeel is van de toetsing in het kader van *10voordeleraar*.

Vanaf het studiejaar 2015-2016 geldt voor de tweedegraadslerarenopleiding **Duits** dat een landelijk overeengekomen internationale toets onderdeel is van de toetsing in het kader van *10voordeleraar*. Het betreft het *Goethe-Zertifikat*. Aan deze internationale toets is ten minste één studiepunt verbonden. Een aantal hogescholen heeft ervoor gekozen de internationale taaltoets deel uit te laten maken van een grotere onderwijseenheid of eenheid van leeruitkomsten. In deze gevallen is de internationale taaltoets voorwaardelijk voor het behalen van die onderwijseenheid of eenheid van leeruitkomsten.

Er kan via de hogeschool per studiejaar maximaal twee keer worden deelgenomen. Het meenemen van deelnamemogelijkheden naar een volgend studiejaar is niet mogelijk. Voor zover aan de orde, zijn de bepalingen uit de Inleiding en Onderdeel 2 (specifiek: tweedegraadsopleidingen) van de *Regeling landelijke kennistoetsen* van toepassing.

Voor studenten die eerder zijn gestart met de betreffende opleiding, maar hun inschrijving bij een opleiding hebben onderbroken door uitschrijving, geldt de datum van hernieuwde inschrijving als datum van instroom.

Er is niet voorzien in een inzagemogelijkheid – voor zover van toepassing. De bepalingen van het internationaal erkende instituut van toetsaanbieding gelden hier.